HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

15 octombrie 2026 *

„Trimitere preliminară – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Cooperarea judiciară în materie penală – Combaterea criminalității organizate – Protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene – Articolul 325 alineatul (1) TFUE – Convenția «PIF» – Articolul 2 alineatul (1) – Decizia-cadru 2008/841/JAI – Articolul 2 literele (a) și (b) – Fraudă gravă în materie de taxă pe valoarea adăugată – Acord în vederea săvârșirii unei infracțiuni – Articolul 3 – Obligația statelor membre de a combate frauda care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii prin măsuri disuasive și efective – Obligația de a prevedea sancțiuni penale – Durata maximă a pedepsei – Principiul proporționalității – Termen de prescripție – Risc sistemic de impunitate”

În cauza C-321/25 [Gidzhinov] [i],

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Sofiyski gradski sad (Tribunalul Orașului Sofia, Bulgaria), prin decizia din 2 mai 2025, primită de Curte la 8 mai 2025, în procedura penală împotriva

A,

B,

V,

G,

D,

cu participarea:

Sofiyska gradska prokuratura,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul C. Lycourgos (raportor), președinte de cameră, domnii N. Fenger, S. Rodin și N. Piçarra și doamna O. Spineanu-Matei, judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

* Limba de procedură: bulgara.

[i] Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile din procedură.

grefier: domnul V. Di Bucci,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru V, de P. Y. Galabov, advokat;

– pentru guvernul austriac, de J. Schmoll și P. Thalmann, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de C. Valero, F. Blanc, I. Zaloguin și M. Wasmeier, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 23 aprilie 2026,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 325 TFUE, a articolului 2 alineatul (1) din Convenția elaborată în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene, semnată la Bruxelles la 26 iulie 1995 și anexată la Actul Consiliului din 26 iulie 1995 (JO 1995, C 316, p. 48, Ediție specială, 19/vol. 12, p. 51, denumită în continuare „Convenția PIF”), și a articolului 3 alineatul (1) litera (b) din Decizia-cadru 2008/841/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva crimei organizate (JO 2008, L 300, p. 42).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri penale inițiate împotriva lui A, B, V, G și D pentru că au condus sau au participat la un grup infracțional organizat în scopul săvârșirii de infracțiuni fiscale și pentru săvârșirea de către unii dintre aceștia de fraude în materie de taxă pe valoarea adăugată (TVA).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Convenția PIF

3 Articolul 1 din Convenția PIF, intitulat „Dispoziții generale”, indică la alineatul (3) următoarele:

„Sub rezerva articolului 2 alineatul (2), fiecare stat membru ia, de asemenea, măsurile necesare pentru a se asigura că întocmirea sau furnizarea cu intenție a declarațiilor sau documentelor false, inexacte sau incomplete care au efectul menționat la alineatul (1) constituie fapte penale în cazul în care ele nu sunt pedepsite deja ca infracțiuni principale sau complicitate, instigare sau tentativă de fraudă [care aduce atingere intereselor financiare ale Comunităților Europene] astfel cum este definită la alineatul (1).”

4 Articolul 2 din această convenție, intitulat „Sancțiuni”, prevede:

„(1) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că comportamentele menționate la articolul 1, precum și complicitatea, instigarea sau tentativa la comportamentele menționate la articolul 1 alineatul (1) se pedepsesc cu sancțiuni penale efective, proporționate și disuasive, inclusiv, cel puțin în cazurile de fraudă gravă, cu pedepse privative de libertate care pot duce la extrădare, înțelegându-se că trebuie considerată fraudă gravă oricare fraudă care implică o sumă minimă care urmează să fie stabilită de fiecare stat membru. Această sumă minimă nu poate fi stabilită la o sumă mai mare de 50 000 [de euro].

(2) Cu toate acestea, un stat membru poate să prevadă, pentru cazurile de fraudă minoră care implică o sumă totală mai mică de 4 000 [de euro] și care nu prezintă, în conformitate cu legislația sa, circumstanțe speciale grave, sancțiuni de altă natură decât cele prevăzute la alineatul (1).

[…]”

Decizia 2008/40/JAI

5 Articolul 2 alineatul (1) din Decizia 2008/40/JAI a Consiliului din 6 decembrie 2007 privind aderarea Bulgariei și a României la Convenția elaborată în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene, la Protocolul din 27 septembrie 1996, la Protocolul din 29 noiembrie 1996 și la cel de al doilea Protocol din 19 iunie 1997 (JO 2008, L 9, p. 23) prevede:

„[Convenția PIF], [Actul Consiliului din 27 septembrie 1996 de elaborare a unui protocol la Convenția privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene (JO 1996, C 313, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 12, p. 60)] și [Actul Consiliului din 29 noiembrie 1996 de elaborare, în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, a Protocolului privind interpretarea de către Curtea de Justiție a Comunităților Europene, prin intermediul unor hotărâri preliminare, a Convenției privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene (JO 1997, C 151, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 11, p. 180)] intră în vigoare în raport cu [Republica] Bulgaria și România în prima zi a primei luni care urmează datei adoptării prezentei decizii, cu excepția cazului în care acestea au intrat deja în vigoare pentru [Republica] Bulgaria sau România înaintea datei respective.”

Directiva PIF

6 Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal (JO 2017, L 198, p. 29) prevede la articolul 16, intitulat „Înlocuirea [Convenției PIF]”, următoarele:

„[Convenția PIF], inclusiv Protocoalele la aceasta din 27 septembrie 1996, din 29 noiembrie 1996 și din 19 iunie 1997, este înlocuită de prezenta directivă în ceea ce privește statele membre care au obligații în temeiul acesteia, începând cu 6 iulie 2019.

În ceea ce privește statele membre care au obligații în temeiul prezentei directive, trimiterile la convenție se interpretează ca trimiteri la prezenta directivă.”

Decizia-cadru 2008/841

7 Considerentele (1)-(3) ale Deciziei-cadru 2008/841 enunță:

„(1) Obiectivul Programului de la Haga este de a îmbunătăți capacitățile comune ale Uniunii [Europene] și ale statelor membre, având ca scop, printre altele, combaterea crimei organizate transnaționale. Acest obiectiv este urmărit în special prin armonizarea legislației. Este necesară o cooperare mai strânsă între statele membre ale Uniunii Europene pentru a contracara pericolele și extinderea organizațiilor criminale și pentru a răspunde în mod eficient așteptărilor cetățenilor și cerințelor proprii. În acest sens, punctul 14 al concluziilor Consiliului European de la Bruxelles din 4 și 5 noiembrie 2004 arată că cetățenii Europei se așteaptă ca Uniunea Europeană, continuând să garanteze respectul pentru libertățile și drepturile fundamentale, să adopte, în ceea ce privește problemele transfrontaliere cum ar fi crima organizată, o abordare mai eficientă, combinată.

(2) În comunicarea sa din 29 martie 2004 privind măsurile necesare pentru a combate terorismul și alte forme grave de criminalitate, Comisia a considerat că dispozitivul de luptă împotriva crimei organizate din cadrul UE trebuie consolidat și a declarat că va elabora o decizie-cadru care să înlocuiască Acțiunea comună 98/733/JAI din 21 decembrie 1998, care incriminează participarea la o organizație criminală pe teritoriul statelor membre ale Uniunii Europene [JO 1998, L 351, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 83].

(3) Punctul 3.3.2 din Programul de la Haga exprimă faptul că armonizarea dreptului penal material are ca scop facilitarea recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare și cooperarea polițienească și judiciară în materie penală și privește domenii atinse de criminalitate deosebit de gravă, cu implicații transfrontaliere; de asemenea, conform aceluiași punct, trebuie acordată prioritate domeniilor menționate explicit în cadrul tratatelor. Prin urmare, definiția infracțiunilor privitoare la participarea la o organizație criminală ar trebui armonizată în statele membre. Astfel, prezenta decizie-cadru ar trebui să privească infracțiunile comise de obicei în cadrul unei organizații criminale. De asemenea, pentru persoanele fizice sau juridice care au comis asemenea infracțiuni sau sunt responsabile de comiterea acestora, ar trebui prevăzute pedepse care să corespundă gravității infracțiunilor.”

8 Articolul 1 din această decizie-cadru, intitulat „Definiții”, prevede:

„În înțelesul prezentei decizii-cadru:

1. «organizație criminală» desemnează o asociație structurată, stabilită în timp, de mai mult de două persoane, care acționează concertat în vederea comiterii de infracțiuni pasibile de o pedeapsă privativă de libertate sau de aplicarea unei măsuri de siguranță privative de libertate cu o durată maximă de cel puțin patru ani, sau de o pedeapsă mai severă, pentru a obține, direct sau indirect, un beneficiu financiar sau de altă natură materială;

2. «asociație structurată» desemnează o asociație care nu este formată la întâmplare pentru comiterea imediată a unei infracțiuni și care nu prezintă în mod necesar roluri definite formal pentru membrii săi, continuitatea membrilor sau o structură dezvoltată.”

9 Articolul 2 din această decizie-cadru, intitulat „Infracțiuni privitoare la participarea la o organizație criminală”, prevede:

„Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că unul dintre următoarele tipuri de comportament legat de o organizație criminală sau ambele sunt considerate infracțiuni:

(a) comportamentul oricărei persoane care, în mod intenționat și în cunoștință de cauză privind fie scopul și activitatea generală a organizației criminale, fie intenția sa de a comite infracțiunile respective, ia parte în mod activ la activitățile criminale ale organizației, inclusiv prin furnizarea de informații și mijloace materiale, recrutarea de noi membri, precum și toate formele de finanțare ale activităților acesteia, cunoscând că această participare va contribui la realizarea activităților infracționale ale organizației;

(b) comportamentul oricărei persoane, constând în încheierea unui acord cu una sau mai multe persoane cu privire la exercitarea unei activități care, în cazul în care ar fi pusă în aplicare, ar echivala cu comiterea infracțiunilor menționate la articolul 1, chiar dacă persoana respectivă nu participă la executarea propriu-zisă a respectivei activități.”

10 Articolul 3 din aceeași decizie-cadru, intitulat „Pedepsele”, are următorul cuprins:

„(1) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că:

(a) infracțiunea menționată la articolul 2 litera (a) este pasibilă de o pedeapsă maximă privativă de libertate de cel puțin doi până la cinci ani; sau că

(b) infracțiunea menționată la articolul 2 litera (b) este pasibilă de același termen maxim de pedeapsă privativă de libertate ca infracțiunea în vederea căreia este încheiat acordul, sau de un termen maxim de pedeapsă de cel puțin doi până la cinci ani.

(2) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a garanta faptul că săvârșirea în cadrul unei organizații criminale a infracțiunilor menționate la articolul 2, astfel cum sunt ele definite de statul membru în chestiune, poate fi considerată ca circumstanță agravantă.”

Dreptul bulgar

Codul penal

11 Articolul 23 alineatul (1) din Nakazatelen kodeks (Codul penal, DV nr. 26 din 2 aprilie 1968), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumit în continuare „Codul penal”), prevede:

„În cazul în care printr-o singură faptă au fost săvârșite mai multe infracțiuni sau dacă o persoană a săvârșit mai multe infracțiuni distincte, înaintea rămânerii definitive a unei hotărâri de condamnare cu privire la oricare dintre acestea, instanța, după ce stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte, aplică pedeapsa cea mai grea dintre acestea.”

12 Articolul 80 din acest cod prevede:

„(1) Acțiunea penală se prescrie în cazul în care nu a fost declanșată în termen de:

[…]

2. cincisprezece ani, pentru fapte pedepsite cu pedeapsa închisorii mai mare de zece ani;

3. zece ani, pentru fapte pedepsite cu pedeapsa închisorii mai mare de trei ani;

[…]

(3) Termenul de prescripție a acțiunii publice începe să curgă de la data săvârșirii infracțiunii, în cazul tentativei și al actelor preparatorii – din ziua săvârșirii ultimului act material, iar pentru infracțiunile continue, precum și pentru cele în formă continuată – de la încetarea lor.”

13 Potrivit articolului 81 din codul menționat:

„(1) Termenul de prescripție se suspendă atunci când începerea sau continuarea urmăririi penale depinde de soluționarea unei chestiuni preliminare printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

(2) Termenul de prescripție se întrerupe prin orice acțiune a autorităților competente întreprinsă în scopul urmăririi penale și doar în ceea ce privește persoana împotriva căreia se îndreaptă urmărirea penală. După aducerea la îndeplinire a acțiunii în urma căreia s-a întrerupt prescripția, începe să curgă un nou termen de prescripție.

(3) Independent de suspendarea sau întreruperea termenului de prescripție, acțiunea publică încetează dacă s-a scurs un termen care depășește cu jumătate termenul prevăzut la articolul precedent.”

14 Articolul 93 din același cod prevede:

„Termenii și expresiile menționate mai jos sunt utilizate în prezentul cod cu următorul înțeles:

[…]

20. «grupul infracțional organizat» este o asociere structurată stabilă a trei sau mai multe persoane în scopul săvârșirii în mod coordonat, în țară sau în străinătate, de infracțiuni pentru care este prevăzută o pedeapsă cu închisoarea mai mare de trei ani. Asocierea se va considera a fi structurată chiar și în absența unei distribuiri formale a funcțiilor între participanți, a duratei participării ori a dezvoltării structurii.”

15 Articolul 255 din Codul penal prevede:

„(1) Persoana care evită stabilirea sau plata datoriilor fiscale în cuantum mare, prin:

[…]

7. operarea unor deduceri fiscale necorespunzătoare,

se pedepsește cu închisoarea de la unu la șase ani și cu amendă de până la 2 000 [BGN].”

[…]

(3) Atunci când obligațiile fiscale sunt în cuantum deosebit de mare, pedeapsa este închisoarea de la trei la opt ani și confiscarea parțială sau totală a averii vinovatului.”

16 Articolul 321 din acest cod prevede:

„(1) Persoana care constituie ori conduce un grup infracțional organizat se pedepsește cu închisoare de la trei la zece ani.

(2) Persoana care participă la un astfel de grup se pedepsește cu închisoare de la un an la șase ani.

(3) Atunci când grupul este […] constituit în scopul obținerii de câștiguri materiale […], pedeapsa este:

1. pentru cele prevăzute la alineatul (1) – închisoarea de la cinci la cincisprezece ani;

2. pentru cele prevăzute la alineatul (2) – închisoarea de la trei la zece ani.”

Codul de procedură penală

17 Articolul 24 alineatul (1) din Nakazatelno-protsesualen kodeks (Codul de procedură penală, DV nr. 86 din 28 octombrie 2005), în versiunea aplicabilă litigiului principal, prevede:

„Nu se inițiază o procedură penală, iar în cazul în care a fost inițiată, aceasta încetează, dacă:

[…]

3. răspunderea penală s-a prescris ca urmare a expirării termenului prevăzut de lege;

[…]”

Procedura principală și întrebările preliminare

18 Printr-un rechizitoriu întocmit în cursul anului 2015, A, B, V, G și D au fost trimiși în fața instanței penale competente pentru a răspunde pentru săvârșirea mai multor infracțiuni.

19 Mai precis, mai întâi, lui A și lui B li se reproșează că au condus un grup infracțional organizat, constituit în scop lucrativ, în sensul articolului 321 alineatul (3) din Codul penal. Această infracțiune, care ar fi început în luna martie 2011 și ar fi încetat la 14 noiembrie 2012, se pedepsește cu închisoarea de la cinci la cincisprezece ani.

20 În continuare, li se reproșează lui V, lui G și lui D, în temeiul aceleiași dispoziții, că au participat la același grup infracțional organizat. Această infracțiune, care ar fi început de asemenea în cursul lunii martie 2011 și ar fi încetat la 14 noiembrie 2012, se pedepsește cu închisoarea de la trei la zece ani.

21 În sfârșit, lui A, lui B, lui V și lui D li se reproșează că au săvârșit, între luna iunie 2011 și luna octombrie 2012, diverse fraude în materie de TVA, ale căror cuantumuri s-ar ridica la 1 239 070 leva bulgărești (BGN) (aproximativ 633 525 de euro), la 2 211 200 BGN (aproximativ 1 130 568 de euro), la 2 000 000 BGN (aproximativ 1 022 583 de euro) și, respectiv, la 2 433 590 BGN (aproximativ 1 244 274 de euro). Aceste infracțiuni, prevăzute la articolul 255 alineatul (3) din Codul penal, se pedepsesc, fiecare, cu închisoarea de la trei la opt ani și cu confiscarea parțială sau totală a averii. În aceste condiții, pedeapsa privativă de libertate maximă care poate fi pronunțată pentru toate aceste infracțiuni nu poate depăși opt ani.

22 La 26 noiembrie 2015, în urma depunerii rechizitoriului menționat la punctul 18 din prezenta hotărâre, cauza a fost atribuită unui complet de judecată, compus dintr-un judecător și din doi jurați, care a ținut 48 de ședințe între anii 2015 și 2021. În urma desemnării acestui judecător în calitate de procuror european delegat, procedura a trebuit să fie reluată *ab initio*, după ce această cauză a fost reatribuită unui al doilea judecător și altor doi jurați. Între anii 2022 și 2025, acest complet de judecată a ținut 18 ședințe, fără să fi fost adoptată nicio măsură reală pentru obținerea de probe. În urma pensionării acestui al doilea judecător la 14 martie 2025, cauza a fost reatribuită unui al treilea judecător și altor doi noi jurați, care compun instanța de trimitere.

23 În primul rând, această instanță arată că, în temeiul articolelor 80 și 81 din Codul penal bulgar, expirarea termenului de prescripție aplicabil infracțiunilor de fraudă în materie de TVA și de participare la un grup infracțional organizat cu care este sesizată este iminentă. În această privință, ea precizează că termenul de prescripție absolut aplicabil acestor infracțiuni este de cincisprezece ani. Prin urmare, această prescripție se va împlini în anii 2026 și 2027, în ceea ce privește infracțiunile de fraudă în materie de TVA, în funcție de data la care a fost depusă pretinsa declarație falsă de TVA, și la 14 noiembrie 2027, în ceea ce privește infracțiunea de participare la un grup infracțional organizat, respectiv la cincisprezece ani de la dizolvarea acestui grup. Or, potrivit instanței de trimitere, nu este în mod obiectiv posibil în speță să se finalizeze o procedură penală în fața a trei grade de jurisdicție înainte de expirarea acestor termene.

24 În schimb, în ceea ce privește urmărirea penală inițiată împotriva lui A și a lui B pentru faptul că au condus grupul infracțional organizat, instanța menționată arată că, întrucât această infracțiune este pasibilă de o pedeapsă privativă de libertate maximă de cincisprezece ani, termenul de prescripție absolut aplicabil este echivalent cu 22 ani și șase luni și nu va expira, așadar, decât la 14 mai 2035. În opinia sa, un astfel de termen este suficient pentru a finaliza procedura penală, inclusiv în fața a trei grade de jurisdicție.

25 În acest context, aceeași instanță apreciază că faptul de a calcula termenul de prescripție numai în funcție de pedeapsa maximă aplicabilă, independent de complexitatea juridică și factuală a cauzei și de eventuala apariție a unor împrejurări neprevăzute, ar putea fi incompatibil cu dreptul Uniunii. În această privință, ea amintește că în Hotărârea din 24 iulie 2023, Lin (C-107/23 PPU, denumită în continuare „Hotărârea Lin”, EU:C:2023:606), Curtea a hotărât că statele membre trebuie să se asigure că normele privind prescripția prevăzute de dreptul național permit o reprimare efectivă a infracțiunilor legate de fraude în materie de TVA și că nu poate exista, din motive inerente acestui drept național, un risc sistemic de impunitate, în special în cauzele a căror complexitate impune o cercetare mai îndelungată.

26 Or, instanța de trimitere subliniază că imposibilitatea, în dreptul bulgar, de a stabili un termen de prescripție mai lung decât termenul de prescripție absolut de cincisprezece ani aplicabil infracțiunilor de fraudă în materie de TVA, în cauze mai complexe sau ca urmare a apariției unui eveniment fortuit care impune reluarea procedurii *ab initio*, constituie o problemă sistemică în

măsura în care, cu cât activitatea infracțională care face obiectul urmăririi penale este mai complexă, cu atât este mai dificil să se finalizeze procedura penală înainte de expirarea acestui termen.

27 În al doilea rând, această instanță arată că legiuitorul bulgar a prevăzut o pedeapsă privativă de libertate cu o durată maximă de opt ani pentru infracțiunile de fraudă fiscală, în timp ce participarea la un grup infracțional organizat și conducerea unui astfel de grup sunt pasibile de o pedeapsă privativă de libertate cu o durată maximă de zece ani și, respectiv, de cincisprezece ani, în pofida faptului că singurul scop infracțional al acestui grup organizat constă în săvârșirea unei fraude fiscale. În aceste condiții, ea ridică problema compatibilității unei astfel de diferențe între pedepsele maxime aplicabile cu articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Decizia-cadru 2008/841.

28 În această privință, instanța menționată subliniază că această dispoziție prevede o alternativă în ceea ce privește pedepsele aplicabile unui acord în vederea săvârșirii unei infracțiuni, în sensul articolului 2 litera (b) din această decizie-cadru. Statele membre pot prevedea, potrivit primei componente a acestei alternative, o pedeapsă al cărei maxim este identic cu cel al pedepsei aplicabile pentru infracțiunile în vederea cărora a fost încheiat acest acord. Potrivit celei de a doua componente a alternativei menționate, acestea pot prevedea o pedeapsă privativă de libertate maximă cuprinsă între cel puțin doi ani și cinci ani. Această a doua componentă stabilește astfel un interval de pedepse care nu este legat de durata maximă a pedepselor care sancționează infracțiunile avute în vedere de organizația criminală. Cu toate acestea, instanța de trimitere are îndoieli că a doua componentă menționată poate fi interpretată în sensul că permite statelor membre să prevadă pedepse mai severe decât cele aplicabile pentru aceste infracțiuni.

29 Astfel, această instanță apreciază că acordul vizat la acest articol 2 litera (b) din Decizia-cadru 2008/841, care a condus la formarea unei organizații criminale în sensul articolului 1 punctul 1 din această decizie-cadru, are un caracter infracțional numai în temeiul obiectului său, și anume săvârșirea anumitor infracțiuni. Prin urmare, instanța menționată tinde să considere că pedeapsa aplicabilă în temeiul unui astfel de acord nu poate fi mai severă decât cea prevăzută pentru infracțiunile care fac obiectul acestui acord, în caz contrar încălcându-se principiul proporționalității.

30 Instanța de trimitere recunoaște totuși că din modul de redactare a celei de a doua componente a alternativei prevăzute la articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Decizia-cadru 2008/841 pare să rezulte că statele membre pot prevedea, pentru asocierea în scopul săvârșirii de infracțiuni, o pedeapsă mai severă decât cea aplicabilă infracțiunilor pe care această asociere are ca obiect să le săvârșească.

31 În aceste circumstanțe, Sofiyski gradski sad (Tribunalul Orașului Sofia, Bulgaria) a hotărât sesizarea Curții cu următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 325 TFUE și articolul 2 alineatul (1) din Convenția [PIF] permit o lege națională care prevede prescripția [răspunderii] penale pentru fapte care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii și potrivit căreia termenul de prescripție se determină numai pe baza maximului pedepsei prevăzute pentru infracțiunea respectivă, iar nu și pe baza complexității juridice și de fapt a cauzei, neavându-se în vedere posibilitatea survenirii unui eveniment fortuit din cauza căruia procedura penală trebuie reluată [*ab initio*], cu consecința că aplicarea legii naționale poate avea ca efect impunitatea?

2) Articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Decizia-cadru 2008/841 permite o lege națională care prevede pentru infracțiunea menționată la articolul 2 litera (b) o pedeapsă privativă de libertate al cărei maxim este mai mare decât cel prevăzut pentru infracțiunea în vederea săvârșirii căreia a fost încheiat acordul menționat la articolul 2 litera (b)?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

32 Cu titlu introductiv, reiese, în primul rând, din decizia de trimitere că, în dreptul bulgar, termenul de prescripție aplicabil în mod normal unei infracțiuni depinde de gravitatea pedepsei aplicabile și poate fi întrerupt sau suspendat. În ceea ce privește termenul de prescripție absolut aplicabil acestei infracțiuni, care, în ceea ce îl privește, nu poate fi nici întrerupt, nici suspendat, acesta este stabilit la o durată echivalentă cu o dată și jumătate din termenul de prescripție aplicabil în mod normal respectivei infracțiuni. În cazul în care nu a intervenit nicio condamnare definitivă înainte de expirarea acestui termen de prescripție absolut, acțiunea penală pentru aceeași infracțiune trebuie considerată ca fiind prescrisă definitiv.

33 În acest context, instanța de trimitere ridică problema compatibilității cu articolul 325 TFUE și cu articolul 2 alineatul (1) din Convenția PIF a reglementării bulgare care stabilește la cincisprezece ani termenul de prescripție absolut aplicabil infracțiunilor de fraudă în materie de TVA și de participare la un grup infracțional organizat având ca obiect săvârșirea unor astfel de infracțiuni.

34 În al doilea rând, întrucât faptele aflate la originea procedurii penale au fost săvârșite în cursul anilor 2011 și 2012, Convenția PIF le este aplicabilă *ratione temporis*. Astfel, pe de o parte, din articolul 2 din Decizia 2008/40 rezultă că această convenție a intrat în vigoare în Bulgaria cel târziu la 1 ianuarie 2008. Pe de altă parte, convenția menționată nu a încetat să își producă efectele decât începând de la 6 iulie 2019, dată la care a fost înlocuită prin Directiva PIF, după cum precizează articolul 16 din această directivă (a se vedea prin analogie Hotărârea din 16 iulie 2026, Lin II, C-280/25, denumită în continuare „Hotărârea Lin II”, EU:C:2026:586, punctele 67 și 68).

35 În al treilea rând, pe de o parte, din decizia de trimitere reiese că valoarea totală a fraudei în materie de TVA de săvârșirea căreia sunt bănuite persoanele în cauză în litigiul principal este evaluată la peste 4 milioane de euro. Prin urmare, o astfel de fraudă trebuie calificată drept „gravă”, în sensul articolului 325 TFUE și al articolului 2 alineatul (1) din Convenția PIF (a se vedea în acest sens Hotărârea Lin, punctele 22 și 79, și Hotărârea Lin II, punctele 73 și 74).

36 Pe de altă parte, trebuie subliniat că articolul 325 alineatul (1) TFUE acoperă nu numai actele care aduc efectiv atingere intereselor financiare ale Uniunii, ci și tentativa de a săvârși astfel de acte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 decembrie 2021, Euro Box Promotion ș.a., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 și C-840/19, EU:C:2021:1034, punctul 187).

37 În același mod, din articolul 1 alineatul (3) și din articolul 2 alineatul (1) din Convenția PIF reiese că tentativa de comitere a unei fraude care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii trebuie să fie asimilată unei asemenea fraude, în sensul acestui articol 2 alineatul (1) (a se vedea în acest sens Hotărârea Lin II, punctul 95).

38 De altfel, Curtea a statuat deja că formarea unei asocieri în scopul săvârșirii de infracțiuni în materie de TVA constituie un caz de fraudă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 septembrie 2015, Taricco ș.a., C-105/14, EU:C:2015:555, punctul 42).

39 Prin urmare, dacă faptele reproșate persoanelor în cauză în litigiul principal ar fi dovedite, ar trebui să se considere că atât infracțiunea de fraudă în materie de TVA, cât și cea de participare la un grup infracțional organizat în vederea săvârșirii acestei fraude, pentru care persoanele în cauză în litigiul principal sunt acuzate în fața instanței de trimitere, constituie fraude grave care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii, în sensul articolului 325 TFUE și al articolului 2 alineatul (1) din Convenția PIF.

40 Rezultă că, prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 325 TFUE și articolul 2 alineatul (1) din Convenția PIF trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale în temeiul căreia răspunderea penală este în mod necesar prescrisă în cazul unor fraude grave care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii dacă nu a fost adoptată nicio condamnare definitivă în termen de cincisprezece ani de la săvârșirea acestor infracțiuni, independent de apariția oricărei cauze de întrerupere sau de suspendare a prescripției, precum și a oricărui caz fortuit și fără să se țină seama de gradul de complexitate a cauzei, un astfel de termen putând, potrivit instanței de trimitere, să conducă la un risc sistemic de impunitate a unor astfel de fraude.

41 În primul rând, trebuie subliniat că articolul 325 alineatul (1) TFUE impune statelor membre să combată frauda și orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii prin măsuri disuasive și efective. Deși statele membre dispun de libertatea de alegere în ceea ce privește sancțiunile aplicabile, care pot lua forma unor sancțiuni administrative, a unor sancțiuni penale sau a unei combinații a celor două, ele sunt totuși obligate, în conformitate cu această dispoziție, să se asigure că situațiile de fraudă gravă sau de altă activitate ilegală gravă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii sunt pasibile de sancțiuni penale care au un caracter efectiv și disuasiv (Hotărârea Lin II, punctul 109 și jurisprudența citată).

42 Articolul 2 alineatul (1) din Convenția PIF impune, la rândul său, statelor membre să ia măsurile necesare pentru a se asigura că comportamentele care constituie o fraudă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii se pedepsesc cu sancțiuni penale efective, proporționale și disuasive, inclusiv, cel puțin în cazurile de fraudă gravă, cu pedepse privative de libertate care pot duce la extrădare (a se vedea în acest sens Hotărârea Lin II, punctul 71).

43 În al doilea rând, la data faptelor din litigiul principal, regimul prescripției aplicabile infracțiunilor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii nu făcuse obiectul unei armonizări de către legiuitorul Uniunii, care nu a intervenit decât ulterior, în mod parțial, prin adoptarea Directivei PIF (Hotărârea Lin, punctul 81 și jurisprudența citată), care nu este aplicabilă litigiului principal, așa cum rezultă din cuprinsul punctului 34 din prezenta hotărâre,.

44 Prin urmare, adoptarea unor norme care guvernează prescripția răspunderii penale pentru infracțiuni care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii intra, la data faptelor din litigiul principal, în competența statelor membre. Totuși, în exercitarea acestei competențe, statele respective sunt ținute să respecte obligațiile care decurg pentru acestea din dreptul Uniunii și în special din articolul 325 TFUE și din articolul 2 alineatul (1) din Convenția PIF (a se vedea în acest sens Hotărârea Lin II, punctul 82).

45 În acest temei, statele membre trebuie printre altele să se asigure că normele de prescripție prevăzute de dreptul național permit o sancționare efectivă a infracțiunilor de fraudă gravă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii, existența unui risc sistemic ca astfel de infracțiuni să rămână nepedepsite din punct de vedere penal constituind un caz de incompatibilitate cu cerințele articolului 325 alineatul (1) TFUE și ale articolului 2 alineatul (1) din Convenția PIF (a se vedea în acest sens Hotărârea Lin, punctul 92, și Hotărârea Lin II, punctul 219, precum și jurisprudența citată).

46 În al treilea și ultimul rând, reiese din jurisprudența Curții că un termen de prescripție absolut, precum cel în discuție în litigiul principal, contribuie la consolidarea securității juridice, împiedicând ca prescripția să poată fi întârziată la nesfârșit prin repetarea unor acte de întrerupere sau de suspendare a acestei prescripții (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 noiembrie 2025, Mikroregion Porta Bohemica, C-539/24, EU:C:2025:919, punctul 20 și jurisprudența citată).

47 Cu toate acestea, un astfel de termen de prescripție absolut trebuie să aibă o durată suficientă pentru a nu face, în practică, imposibilă sau excesiv de dificilă protecția intereselor financiare ale Uniunii (a se vedea prin analogie Hotărârea din 21 ianuarie 2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, punctele 48 și 49, precum și Hotărârea din 30 ianuarie 2025, Trenitalia, C-510/23, EU:C:2025:41, punctul 38). Pentru a aprecia caracterul suficient al unei astfel de durate, trebuie să se țină seama de ansamblul elementelor regimului de prescripție vizat, precum și de gradul de complexitate a procedurii necesar pentru constatarea infracțiunilor în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 ianuarie 2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, punctul 50, și Hotărârea din 30 ianuarie 2025, Trenitalia, C-510/23, EU:C:2025:41, punctul 39).

48 Astfel, Curtea a statuat deja că statele membre sunt obligate să asigure instituirea unui termen de prescripție cu o durată suficientă pentru a finaliza procedurile penale inițiate împotriva autorilor unor fraude grave care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii, ținând seama în mod corespunzător de durata și de complexitatea acestor proceduri (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 septembrie 2015, Taricco ș.a., C-105/14, EU:C:2015:555, punctele 46 și 47).

49 În speță, astfel cum s-a subliniat la punctul 33 din prezenta hotărâre, infracțiunile de fraudă în materie de TVA și de participare la un grup infracțional organizat, precum cele imputate persoanelor în cauză în litigiul principal, sunt în mod necesar prescrise, în dreptul bulgar, atunci când nu a intervenit nicio condamnare definitivă în termen de cincisprezece ani de la săvârșirea lor.

50 În această privință, pe de o parte, astfel cum a arătat în esență domnul avocat general la punctul 44 din concluzii, un asemenea termen de cincisprezece ani lasă, în principiu, autorităților penale bulgare un interval de timp rezonabil pentru a finaliza procedurile penale inițiate împotriva autorilor unor astfel de fraude și pentru a obține, înainte de expirarea termenului de prescripție care le este aplicabil, o hotărâre definitivă cu privire la aceste fraude, inclusiv atunci când această hotărâre impune examinarea cauzei de trei grade de jurisdicție.

51 Pe de altă parte, instanța de trimitere nu a furnizat Curții elemente suficiente care să permită să se constate că, în mod sistemic, era, în practică, excesiv de dificil în Bulgaria să se pronunțe ca o decizie cu autoritate de lucru judecat în privința infracțiunilor de fraudă gravă care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii în termen de cincisprezece ani de la săvârșirea acestor

infracțiuni. Trebuie în special arătat în această privință că modificările care afectează compunerea completelor de judecată în cauze izolate nu sunt suficiente pentru a stabili existența unui risc sistemic de impunitate a infracțiunilor menționate.

52 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că la prima întrebare trebuie să se răspundă că articolul 325 TFUE și articolul 2 alineatul (1) din Convenția PIF trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale în temeiul căreia răspunderea penală este în mod necesar prescrisă în cazul unor fraude grave care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii dacă nu a fost adoptată nicio condamnare definitivă în termen de cincisprezece ani de la săvârșirea acestor infracțiuni, independent de apariția oricărei cauze de întrerupere sau de suspendare a prescripției, precum și a oricărui caz fortuit, în măsura în care un astfel de termen nu conduce în statul membru în cauză la un risc sistemic de impunitate a unor astfel de fraude.

Cu privire la a doua întrebare

53 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Decizia-cadru 2008/841 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia infracțiunea care constă în încheierea unui acord în vederea săvârșirii unei infracțiuni, precum cea prevăzută la articolul 2 litera (b) din această decizie-cadru, este pasibilă de o pedeapsă privativă de libertate a cărei durată maximă este, deopotrivă mai mare decât cea a pedepsei privative de libertate aplicabile infracțiunii în vederea căreia este încheiat acest acord și mai mare de cinci ani.

54 Astfel cum reiese din considerentele (1) și (3) ale acestei decizii-cadru, aceasta ține de o abordare comună a problemelor transfrontaliere, precum criminalitatea organizată, și trebuie, pe de o parte, să includă infracțiunile comise de obicei în cadrul unei organizații criminale și, pe de altă parte, să prevadă, împotriva persoanelor fizice și juridice care au comis asemenea infracțiuni sau sunt responsabile de comiterea acestora, pedepse care să corespundă gravității acestor infracțiuni (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2024, Volieva, C-265/23, EU:C:2024:602, punctul 38).

55 În speță, din decizia de trimitere reiese că persoanele în discuție în litigiul principal fac obiectul unei proceduri penale, mai precis în temeiul articolului 321 din Codul penal, pentru conducerea sau participarea la un grup infracțional organizat, în sensul articolului 93 punctul 20 din acest cod, al cărui obiectiv era de a săvârși fraude în materie de TVA.

56 Potrivit instanței de trimitere, conducerea unui astfel de grup infracțional organizat și participarea la acesta intră în domeniul de aplicare al infracțiunii prevăzute la articolul 2 litera (b) din Decizia-cadru 2008/841, și anume comportamentul legat de o organizație criminală constând în încheierea de către o persoană a unui acord cu una sau mai multe alte persoane cu privire la exercitarea unei activități care, în cazul în care ar fi pusă în aplicare, ar echivala cu comiterea infracțiunilor menționate la articolul 1 din această decizie-cadru, chiar dacă persoana respectivă nu participă la executarea propriu-zisă a respectivei activități.

57 Comisia consideră însă că infracțiunile menționate la punctul 55 din prezenta hotărâre se încadrează mai degrabă în domeniul de aplicare al articolului 2 litera (a) din decizia-cadru menționată, și anume în comportamentul legat de o organizație criminală constând în comportamentul oricărei persoane care, în mod intenționat și în cunoștință de cauză privind fie scopul și activitatea generală a organizației criminale, fie intenția sa de a comite infracțiunile respective, ia parte în mod activ la activitățile criminale ale organizației, inclusiv prin furnizarea

de informații și mijloace materiale, recrutarea de noi membri, precum și prin orice formă de finanțare a activităților acesteia, atunci când această persoană este conștientă de faptul că participarea sa va contribui la realizarea activităților infracționale ale acestei organizații.

58 În această privință, pe de o parte, reiese din articolul 2 din Decizia-cadru 2008/841 că statele membre dispun de posibilitatea de a incrimina fie cele două comportamente prevăzute de această dispoziție, fie unul singur dintre ele. Or, cererea de decizie preliminară nu permite să se stabilească ce alegere a efectuat legiuitorul bulgar în această privință. Pe de altă parte, trebuie amintit că întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii sunt adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub propria răspundere și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice [Hotărârea din 22 noiembrie 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Îndepărtare – Canabis medicinal), C-69/21, EU:C:2022:913, punctul 44].

59 Din această jurisprudență rezultă că Curtea nu poate repune în discuție aprecierea instanței de trimitere potrivit căreia infracțiunile de conducere și de participare la un grup infracțional organizat care sunt imputate persoanelor în cauză în litigiul principal intră în domeniul de aplicare al articolului 2 litera (b) din această decizie-cadru. Desigur, dacă ar rezulta în mod vădit că interpretarea solicitată a acestei dispoziții nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, a doua întrebare preliminară ar trebui declarată inadmisibilă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 iunie 2026, NTH Haustechnik, C-484/24, EU:C:2026:496, punctul 44 și jurisprudența citată). Nu aceasta este însă situația în speță.

60 În orice caz, deși regimul de sancțiuni prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Decizia-cadru 2008/841 pentru infracțiunea vizată la articolul 2 litera (b) din această decizie-cadru diferă de cel instituit prin articolul 3 alineatul (1) litera (a) din aceeași decizie-cadru în privința infracțiunii prevăzute la articolul 2 litera (a) din aceasta, nu este mai puțin adevărat că răspunsul la a doua întrebare adresată de instanța de trimitere ar rămâne, pentru motivele prezentate mai jos, identic dacă aceasta din urmă ar considera, în definitiv, că infracțiunile menționate la punctul 55 din prezenta hotărâre intră sub incidența acestui articol 2 litera (a) din aceeași decizie-cadru, iar nu a articolului 2 litera (b) din aceasta.

61 În lumina acestei precizări, trebuie arătat că, în conformitate cu articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Decizia-cadru 2008/841, acordul prevăzut la articolul 2 litera (b) din aceasta trebuie să fie pedepsit fie cu o pedeapsă privativă de libertate a cărei durată maximă este identică cu cea prevăzută pentru infracțiunea în vederea căreia este încheiat acest acord, fie cu o pedeapsă privativă de libertate maximă de cel puțin doi până la cinci ani.

62 Potrivit unei jurisprudențe constante, atât din cerințele aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și din cele ale principiului egalității rezultă că o dispoziție de drept al Uniunii care nu face nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie, în mod normal, să primească în întreaga Uniune o interpretare autonomă și uniformă, care trebuie stabilită ținând seama nu numai de termenii acestei dispoziții, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 ianuarie 1984, Ekro, C-327/82, EU:C:1984:11, punctul 11, și Hotărârea din 18 decembrie 2025, Slagelse Almennyttige Boligselskab, Afdeling Schackenborgvænge, C-417/23, EU:C:2025:1017, punctul 76).

63 În ceea ce privește, în primul rând, modul de redactare a articolului 3 alineatul (1) litera (b) din Decizia-cadru 2008/841, trebuie arătat că formularea acestei dispoziții prezintă divergențe în diferitele sale versiuni lingvistice. Astfel, în versiunea sa italiană («*o compresa tra due e cinque*

anni»), aceasta prevede că infracțiunea menționată la articolul 2 litera (b) din această decizie-cadru este pasibilă de același termen maxim de pedeapsă privativă de libertate ca infracțiunea în vederea căreia este încheiat acordul sau cuprins între doi și cinci ani. În schimb, în alte versiuni lingvistice, precum versiunile spaniolă („*con una pena máxima de reclusión de al menos entre dos y cinco años*”), daneză („*med en maksimumsfrihedsstraf på mindst mellem to og fem år*”), germană („*mit einer Freiheitsstrafe im Höchstmaß von mindestens zwei bis fünf Jahren*”), greacă („*με ποινή στερητική της ελευθερίας το μέγιστο ύψος της οποίας είναι τουλάχιστο μεταξύ δύο και πέντε ετών*”), engleză („*by a maximum term of imprisonment of at least between two and five years*”), neerlandeză („*met een maximale vrijheidsstraf van ten minste tussen de twee en de vijf jaar*”), portugheză („*com uma pena de prisão com a duração máxima de, pelo menos, dois a cinco anos*” și română („*de o pedeapsă maximă privativă de libertate de cel puțin doi până la cinci ani*”), dispoziția menționată prevede că această infracțiune trebuie pedepsită cu o pedeapsă privativă de libertate al cărei termen maxim de pedeapsă este același cu cel prevăzut pentru infracțiunea în vederea căreia este încheiat acordul sau cu un termen maxim de pedeapsă a cărui durată maximală este de cel puțin doi până la cinci ani.

64 Același lucru este valabil în privința formulării articolului 3 alineatul (1) litera (a) din Decizia-cadru 2008/841. Astfel, în versiunea sa italiană („*di durata massima compresa tra due e cinque anni*”), această dispoziție prevede o pedeapsă privativă de libertate al cărei termen maxim este cuprins între doi și cinci ani, pe când în versiunile spaniolă („*una pena máxima de reclusión de al menos entre dos y cinco años*”), daneză („*med en maksimumsfrihedsstraf på mindst mellem to og fem år*”), germană („*mit einer Freiheitsstrafe im Höchstmaß von mindestens zwei bis fünf Jahren*”), greacă („*η αξιόποινη πράξη την οποία αναφέρει το στοιχείο α) του άρθρου 2 να τιμωρείται με μέγιστη ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον μεταξύ δύο και πέντε ετών*”), engleză („*a maximum term of imprisonment of at least between two and five years*”), franceză („*une peine d’emprisonnement maximale comprise entre deux ans et cinq ans au moins*”), neerlandeză („*een maximale vrijheidsstraf die ten minste tussen de twee en de vijf jaar bedraagt*”), portugheză („*uma pena de prisão com a duração máxima de, pelo menos, dois a cinco anos*”) și română („*de o pedeapsă maximă privativă de libertate de cel puțin doi până la cinci ani*”), dispoziția menționată prevede o pedeapsă privativă de libertate al cărei termen maxim este de cel puțin doi până la cinci ani.

65 Or, formularea utilizată în una dintre versiunile lingvistice ale unei dispoziții din dreptul Uniunii nu poate constitui singurul temei pentru interpretarea acestei dispoziții și nici nu se poate atribui respectivei formulări un caracter prioritar în raport cu celelalte versiuni lingvistice. Dispozițiile dreptului Uniunii trebuie, într-adevăr, interpretate și aplicate în mod uniform, în lumina versiunilor redactate în toate limbile Uniunii. Astfel, în caz de neconcordanță între diferitele versiuni lingvistice ale unui text de drept al Uniunii, dispoziția în cauză trebuie să fie interpretată în raport cu economia generală și cu finalitatea reglementării din care face parte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 octombrie 1977, Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, punctul 14, și Hotărârea din 21 mai 2026, Höldermann, C-447/24, EU:C:2026:417, punctul 71).

66 În al doilea rând, trebuie arătat că Decizia-cadru 2008/841 a fost adoptată în temeiul articolului 31 alineatul (1) TUE, ale cărui dispoziții figurează în actualul articol 83 alineatul (1) primul paragraf TFUE. O, acest articol 31 alineatul (1) conferea legiuitorului Uniunii o competență de armonizare minimă a sancțiunilor penale. Prin urmare, articolul 3 din această decizie-cadru nu poate conține decât dispoziții minime privind sancțiunile aplicabile infracțiunilor din domenii ale criminalității organizate [a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 noiembrie 2024, PT (Acord încheiat între procuror și autorul unei infracțiuni), C-432/22, EU:C:2024:987, punctul 38].

67 Astfel cum a arătat domnul avocat general la punctele 61-64 din concluzii, o asemenea interpretare este confirmată de concluziile reuniunii Consiliului din 24 și 25 aprilie 2002 privind abordarea care trebuie urmată în vederea unei armonizări a pedepselor. Astfel, reiese de aici că trimiterea făcută de legiuitorul Uniunii la „pedepse maxime cu închisoarea de cel puțin doi până la cinci ani” nu împiedică statele membre să stabilească în legislația lor națională pedepse maxime mai ridicate.

68 Prin urmare, din temeiul juridic, din economia generală și din finalitatea Deciziei-cadru 2008/841 rezultă că articolul 3 alineatul (1) litera (b) din aceasta nu împiedică un stat membru să sancționeze infracțiunea prevăzută la articolul 2 litera (b) din această decizie-cadru cu o pedeapsă privativă de libertate a cărei durată maximă este mai mare de cinci ani. Aceeași interpretare se impune în ceea ce privește articolul 3 alineatul (1) litera (a) din decizia-cadru menționată în ceea ce privește sancțiunea aplicabilă infracțiunii prevăzute la articolul 2 litera (a) din aceasta.

69 În al treilea rând, acest articol 3 alineatul (1) litera (b) nu se opune nici ca un stat membru să stabilească pentru infracțiunea prevăzută la articolul 2 litera (b) din Decizia-cadru 2008/841 o pedeapsă privativă de libertate a cărei durată maximă este mai mare decât cea prevăzută pentru infracțiunea în vederea căreia este încheiat acest acord.

70 Astfel, pe de o parte, din acest articol 2 litera (b) reiese că respectivul acord trebuie să aibă ca obiect comiterea infracțiunilor menționate la articolul 1 punctul 1 din această decizie-cadru, și anume infracțiuni pasibile de o pedeapsă privativă de libertate cu o durată maximă de cel puțin patru ani sau de o pedeapsă mai severă. Rezultă că însuși legiuitorul Uniunii a avut în vedere ipoteza în care un stat membru pedepsește infracțiunea în vederea căreia se încheie un astfel de acord cu o pedeapsă privativă de libertate a cărei durată maximă este de patru ani, autorizând în același timp, în temeiul articolului 3 alineatul (1) litera (b) menționat, acest stat membru să sancționeze participarea la acordul menționat cu o pedeapsă privativă de libertate cu o durată maximă mai mare de patru ani.

71 Pe de altă parte, un asemenea acord constituie un comportament legat de o organizație criminală, în sensul articolului 1 punctul 1 din această decizie-cadru, cu alte cuvinte, o asociație structurată, stabilită în timp, de mai mult de două persoane, care acționează concertat în vederea comiterii de infracțiuni de o gravitate certă, pentru a obține, direct sau indirect, un beneficiu financiar sau de altă natură materială.

72 Or, astfel cum amintesc considerentele (1) și (2) ale Deciziei-cadru 2008/841, aceasta din urmă a fost adoptată pentru a consolida dispozitivul de luptă împotriva crimei organizate în cadrul Uniunii și pentru a contracara pericolul deosebit pe care îl reprezintă organizațiile criminale, precum și extinderea acestor organizații.

73 Prin urmare, având în vedere importanța pe care legiuitorul Uniunii o acordă luptei împotriva criminalității organizate, dificultății de a detecta astfel de organizații criminale și gravității consecințelor care decurg din activitatea lor, nu se poate considera că articolul 3 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/841 se opune unei reglementări naționale care stabilește pentru comportamentele prevăzute la articolul 2 din această decizie-cadru o pedeapsă privativă de libertate a cărei durată maximă este mai mare decât cea prevăzută pentru infracțiunile pe care aceste comportamente au ca scop să le săvârșească.

74 În al patrulea și ultimul rând, trebuie amintit că principiul proporționalității pedepselor, care este înscris la articolul 49 alineatul (3) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, se impune nu numai în ceea ce privește determinarea elementelor constitutive ale unei infracțiuni, ci și în ceea ce privește stabilirea normelor referitoare la pedepse și la aprecierea elementelor care pot fi luate în considerare în vederea stabilirii acestora (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 ianuarie 2026, AK Dlhopolec ș.a., C-590/24, EU:C:2026:41, punctul 106, precum și jurisprudența citată).

75 Acest principiu impune printre altele ca severitatea unei sancțiuni să corespundă gravității infracțiunii în cauză, în special prin asigurarea unui efect realmente disuasiv, fără a depăși însă limitele a ceea ce este necesar pentru realizarea obiectivelor urmărite în mod legitim prin această incriminare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 ianuarie 2026, AK Dlhopolec ș.a., C-590/24, EU:C:2026:41, punctele 105 și 107, precum și jurisprudența citată).

76 În speță, din decizia de trimitere reiese, pe de o parte, că persoanele în discuție în litigiul principal urmărite pentru conducerea unui grup infracțional organizat având ca obiect săvârșirea unei fraude în materie de TVA sunt pasibile de o pedeapsă privativă de libertate de la cinci la cincisprezece ani și, pe de altă parte, că persoanele acuzate de participarea la acest grup infracțional organizat sunt pasibile de o pedeapsă privativă de libertate de la trei la zece ani.

77 Un astfel de interval al pedepselor nu pare, în sine, să depășească limitele a ceea ce este adecvat și necesar pentru realizarea obiectivului de combatere a criminalității organizate care este urmărit în mod legitim de legislația bulgară în discuție în litigiul principal.

78 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Decizia-cadru 2008/841 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia infracțiunea care constă în încheierea unui acord în vederea săvârșirii unei infracțiuni, precum cea prevăzută la articolul 2 litera (b) din această decizie-cadru, este pasibilă de o pedeapsă privativă de libertate a cărei durată maximă este deopotrivă mai mare decât cea a pedepsei privative de libertate aplicabile infracțiunii în vederea căreia este încheiat acest acord și mai mare de cinci ani.

Cu privire la cheltuielile de judecată

79 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

1) Articolul 325 alineatul (1) TFUE și articolul 2 alineatul (1) din Convenția elaborată în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene, semnată la Bruxelles la 26 iulie 1995 și anexată la Actul Consiliului din 26 iulie 1995,

trebuie să fie interpretate în sensul că

nu se opun unei reglementări naționale în temeiul căreia răspunderea penală este în mod necesar prescrisă în cazul unor fraude grave care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene dacă nu a fost adoptată nicio condamnare definitivă în termen de cincisprezece ani de la săvârșirea acestor infracțiuni, independent de apariția oricărei cauze de întrerupere sau de suspendare a prescripției, precum și a oricărui caz fortuit, în măsura în care un astfel de termen nu conduce în statul membru în cauză la un risc sistemic de impunitate a unor astfel de fraude.

2) **Articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Decizia-cadru 2008/841/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva crimei organizate**

trebuie să fie interpretat în sensul că

nu se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia infracțiunea care constă în încheierea unui acord în vederea săvârșirii unei infracțiuni, precum cea prevăzută la articolul 2 litera (b) din această decizie-cadru, este pasibilă de o pedeapsă privativă de libertate a cărei durată maximă este deopotrivă mai mare decât cea a pedepsei privative de libertate aplicabile infracțiunii în vederea căreia este încheiat acest acord și mai mare de cinci ani.

Semnături